

Asia: VN/27287/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetun lain liitteen sekä sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain liitteen muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

EPV Energia Oy on tutustunut hallituksen esitykseen huoltovarmuusmaksun korotuksesta. Korotus kohdistuu vain sähköstä perittävään veroluonteiseen maksuun, jota on tavoite korottaa nykyisestä 6,5-kertaiseksi (0,013 sentt/kWh -> 0,085 sentt/kWh). Korotus koskisi sekä kotitalous- että teollisuussähköä.

Pidämme tärkeänä, että muuttuneessa turvallisuustilanteessa maamme huoltovarmuuden rahoitus turvataan. Kaiken kustannusrasitteen ohjaaminen sähkölle ei nähdäksemme ole kestävä ratkaisu. Nyt esitetty korotus on jopa suurempi kuin teollisuuden sähköveroluokka II.

Perusteluna näkemyksellemme esitämme:

- Sähköistyvä yhteiskunta on vastaus maamme energia- ja ilmastopoliittisiin tavoitteisiin. Sähköntuotanto on lähes hiilidioksidipäästötöntä ja siten yhteiskunnan eri sektorien: teollisuuden, liikenteen, lämmityksen jne. sähköistyminen on avainasemassa, jotta olemme saavuttamassa hiilineutraalisuustavoitteemme. Sähkön käyttöä on siten edistettävä eikä hidastettava uusilla kustannusrasitteilla.
- Sähköistymisen ja talouskasvun – erityisesti teollisuuden hakeutuessa Suomeen edullisen ja puhtaan sähkön vuoksi – myötä sähkönkulutuksemme on tavoite kasvaa 2-3 -kertaiseksi. Sähkölle osoitetut veroluonteiset maksut vaarantavat maamme tavoitetta pärjätä kansainvälisessä kilpailussa puhtaan energian investoinneista.
- Huoltovarmuus on osa maamme kokonaisturvallisuutta kattuen kaikkia yhteiskunnan toimintoja. Myös rahoituksen on tasapuolisuuden vuoksi jakauduttava eri sektoreille, jolloin huoltovarmuuden ylläpitoon osallistuvat kaikki siitä hyötyvät toiminnot. Tuontipolttoaineet ovat historiassa olleet syy osoittaa huoltovarmuusmaksu sellaiselle hyödykkeelle, jonka mahdollisiin

toimitushäiriöihin meidän on kansakuntana pitänyt varautua. Sähkössä olemme omavaraisia eikä siihen kohdistu em. rasitetta.

- On myös huomattava, että osa sähköä tuottavista yrityksistä ja teollisuusyrityksistä kantaa jo vastuutaan maamme huoltovarmuudesta pitämällä yllä lakisääteisiä velvoitevarastoja, mikä luo turvaa toimitusvarmuuden varalta. Ne ovat kuitenkin kustannusrasite yrityksen taseessa ja siksi olisi otettava huomioon huoltovarmuusmaksun kustannusta kohdentaessa. Lisäksi koko huoltovarmuusorganisaatio sektoreineen ja pooleineen vaatii isoa taloudellista panostusta yksityiseltä sektorilta toimiakseen.

Mikäli sähkölle osoitettu huoltovarmuusmaksu toteutetaan, on huolehdittava, että varoja kohdennetaan sähköjärjestelmämme toimitus- ja huoltovarmuuden parantamiseen. Mikäli sähköjärjestelmä ajautuu toimitusvarmuuskriisiin, on kyseessä koko yhteiskuntaa uhkaava huoltovarmuuskriisi. Huoltovarmuusmaksun turvin mahdollisesti tehtävät toimet sähköjärjestelmän huoltovarmuuden parantamiseksi ovat kuitenkin hyvin rajalliset, lähes olemattomat. Onkin tarkoin harkittava, miten varoja voitaisiin ohjata sähkömarkkinaa häiritsemättä sähkön huoltovarmuuden turvaamiseksi. Eräs esimerkki on hallituksen kaavailema fossiilittoman jouston tukimekanismi, jonka rahoitukseen voisi olla perusteltua käyttää huoltovarmuusmaksun kertymää, mikäli mekanismi päätetään toteuttaa.

Lopuksi haluamme kiinnittää huomiota valtiontalouden tiukan tilanteen vallitessa maksun kohtuullisuuteen. Maksun vuosituotto nousisi nykyisestä 36 milj. eurosta 91,9 milj. euroon. Korotus on myös absoluuttisesti korkea ottaen huomioon, että Huoltovarmuuskeskus (HVK) on lisäksi siirtymässä valtion talousarvion alaiseksi virastoksi saaden jatkossa toimintansa ylläpitämiseksi myös budjettirahoitusta, joka on uusi kustannuserä HVK:n toimittua aiemmin kokonaan huoltovarmuusmaksukertymän varassa. Mittavan lisärahoituksen vaikutusta maamme kokonaisturvallisuuden paranemiseen ei ole esityksessä arvioitu.

Oesch Pia
EPV Energia Oy